

Spis treści

Wstęp	13
-------------	----

CZĘŚĆ PIERWSZA

Teoretyczne i praktyczne podstawy funkcjonowania finansów przedsiębiorstwa	15
---	-----------

1

Pojęcie i organizacja finansów przedsiębiorstwa	17
--	-----------

1.1. Finanse przedsiębiorstwa na tle finansów jako dyscypliny nauki ...	17
1.2. Gospodarka finansowa przedsiębiorstwa	19
1.3. Gospodarka finansowa a cele przedsiębiorstwa	21
1.4. Kryteria oceny gospodarki finansowej	23
1.5. Gospodarka finansowa a system gospodarczy i finansowy	25
1.6. Obraz ruchu okrężnego kapitału i przemieszczania się wartości rzeczowych	26

2

Przychody przedsiębiorstwa	31
---	-----------

2.1. Przychody ze sprzedaży	31
2.2. Pozostałe przychody operacyjne	32
2.3. Przychody finansowe	34

3

Koszty przedsiębiorstwa	35
--------------------------------------	-----------

3.1. Koszty a wydatki przedsiębiorstwa	35
--	----

3.2.	Struktura kosztów, ich układ rodzajowy i kalkulacyjny	36
3.2.1.	Koszty rzeczowe	38
3.2.2.	Koszty pracy w przedsiębiorstwie	42
3.2.3.	Koszty finansowe	45
3.2.4.	Pozostałe koszty przedsiębiorstwa	46
3.3.	Koszty stałe i zmienne, działanie dźwigni operacyjnej	47

4

Efektywność gospodarcza i finansowa przedsiębiorstwa	53
---	-----------

4.1.	Określenie nadwyżki ekonomicznej i finansowej	53
4.2.	Zysk i jego funkcje	56
4.3.	Podstawowe postacie wyniku finansowego w przedsiębiorstwie ...	58
4.4.	Wskaźniki zysku	59
4.5.	Podział wyniku finansowego w przedsiębiorstwie	62

5

Zasilanie finansowe przedsiębiorstwa	64
---	-----------

5.1.	Zasilanie zewnętrzne i wewnętrzne	64
5.2.	Charakterystyka kapitału własnego i obcego	67
5.3.	Elementarne metody finansowania	70
5.3.1.	Samofinansowanie działalności	70
5.3.2.	Samospłata	71
5.3.3.	Kredytowanie bankowe	72
5.3.4.	Dotowanie	74
5.3.5.	Czerpanie środków z rynku finansowego	74

6

Majątek przedsiębiorstwa	76
---------------------------------------	-----------

6.1.	Majątek trwały i jego struktura	76
6.2.	Problemy amortyzacji	85
6.3.	Majątek obrotowy i jego struktura	98

7

Źródła finansowania majątku	102
--	------------

7.1.	Forma organizacyjno-prawna przedsiębiorstwa a kapitały własne ..	102
7.1.1.	Spółki kapitałowe	103
7.1.2.	Przedsiębiorstwa państwowe	108
7.1.3.	Przedsiębiorstwa jednoosobowe	111

7.2. Charakterystyka kapitałów obcych	113
7.3. Charakterystyka wybranych form pozyskiwania kapitałów	118
7.3.1. Kredyt bankowy i jego pozyskiwanie przez przedsiębiorstwo	118
7.3.2. Leasing — istotne źródło finansowania przedsiębiorstwa ...	122
7.3.3. Faktoring	132
7.3.4. Franczyza	136
7.3.5. Finansowanie kapitałem podwyższonego ryzyka	137
7.3.6. Sekurytyzacja aktywów	141

8

Rola rynku finansowego w finansowaniu przedsiębiorstwa	143
---	------------

8.1. Istota i segmenty rynku finansowego	143
8.2. Emisja akcji — źródłem zasilania w kapitał własny	148
8.3. Pozyskiwanie kapitału przez emisję obligacji	152
8.4. Zasilanie finansowe przedsiębiorstwa za pomocą emisji krótkoterminowych papierów dłużnych	156
8.5. Porównanie źródeł finansowania z rynku finansowego z innymi źródłami finansowania	162

9

Rozliczenia międzynarodowe i ich wpływ na gospodarkę finansową przedsiębiorstwa	165
--	------------

9.1. Elementy polskiego prawa dewizowego	165
9.2. Kursy walutowe	167
9.3. Ryzyko w handlu zagranicznym	169
9.4. Rozliczenia finansowe przedsiębiorstwa	179

10

Wpływ polityki fiskalnej i monetarnej na sytuację finansową przedsiębiorstwa	183
---	------------

10.1. Polityka fiskalna i monetarna jako elementy polityki finansowej ...	183
10.2. Rola i funkcje polityki fiskalnej	186
10.3. Rola i funkcje polityki monetarnej	189

11

Związek gospodarki finansowej przedsiębiorstwa z finansami publicznymi	194
---	------------

11.1. Wpływ podatków bezpośrednich na działalność przedsiębiorstwa ...	195
--	-----

11.1.1. Bezpośrednie opodatkowanie dochodu	195
11.1.2. Ryczałtowe opodatkowanie dochodu	202
11.2. Wpływ podatków pośrednich na działalność przedsiębiorstwa	206
11.2.1. Podatek od towarów i usług — sposób jego funkcjonowania	207
11.2.2. Wpływ podatku od towarów i usług na gospodarkę finansową przedsiębiorstwa	215
11.2.3. Konstrukcja i znaczenie podatku akcyzowego	219
11.3. Wpływ obciążeń celnych na działalność przedsiębiorstwa	221

12

Wpływ harmonizacji podatków na działalność przedsiębiorstw w Unii Europejskiej

12.1. Harmonizacja podatków bezpośrednich	224
12.1.1. Wspólny system opodatkowania w przypadku fuzji, podziałów, wniesienia majątku i zamiany udziałów w spółkach różnych państw członkowskich	225
12.1.2. Wspólny system opodatkowania w spółkach dominujących i zależnych różnych państw członkowskich	227
12.1.3. Wspólny system opodatkowania w spółkach dominujących i zależnych różnych państw UE z tytułu przychodów w postaci odsetek oraz należności licencyjnych	230
12.1.4. Próby dalszej harmonizacji podatków dochodowych w UE ...	231
12.2. Harmonizacja podatków pośrednich	241
12.2.1. Podatek od wartości dodanej	241
12.2.2. Podatek akcyzowy	244
12.3. Wybrane problemy procesu harmonizacji podatków	245

13

Fuzje i przejęcia przedsiębiorstw

13.1. Skala zjawiska	248
13.2. Motywy podejmowania działań integracyjnych	250
13.3. Klasyfikacja działań integracyjnych	256
13.4. Formy transakcji fuzji i przejęć	257
13.5. Efektywność transakcji fuzji i przejęć	258
13.6. Przyczyny niepowodzenia integracji przedsiębiorstw	263

Zarządzanie finansami

w przedsiębiorstwie	265
----------------------------------	------------

14

Strategia i taktyka finansowa w działalności przedsiębiorstwa	267
--	------------

14.1. Pojęcia strategii i taktyki finansowej	267
14.2. Bierne i czynne operacje finansowe w przedsiębiorstwie	269

15

Czas i ryzyko w działalności przedsiębiorstwa	271
--	------------

15.1. Zmiany wartości pieniądza w czasie	271
15.1.1. Wartość przyszła	272
15.1.2. Wartość bieżąca	276
15.1.3. Strumień płatności	280
15.1.4. Wybrane zagadnienia dotyczące stóp procentowych	287
15.2. Ryzyko i niepewność w działaniu przedsiębiorstwa	290
15.2.1. Istota i rodzaje ryzyka	290
15.2.2. Oczekiwana stopa zwrotu i ryzyko związane z inwestycjami w papiery wartościowe	295
15.2.3. Elementy teorii portfela papierów wartościowych	299
15.2.4. Model rynku kapitałowego	302

16

Planowanie finansowe	304
-----------------------------------	------------

16.1. Planowanie tradycyjne	304
16.2. Technika budżetowa	310
16.2.1. Budżet do celów planistycznych	310
16.2.2. Budżety do celów kontroli	318
16.2.3. Planowanie finansowe oparte na kosztach normatywnych	318
16.3. Planowanie ośrodków odpowiedzialności	320
16.3.1. Wyodrębnienie ośrodków odpowiedzialności	320
16.3.2. Planowanie finansowe stopy zwrotu	320
16.3.3. Planowanie krótkookresowych nadwyżek finansowych	322
16.4. Planowanie strategiczne	325

Struktura i koszt pozyskiwania kapitału przedsiębiorstwa

kapitału przedsiębiorstwa	332
17.1. Struktura kapitałów przedsiębiorstwa	332
17.2. Koszt kapitału w przedsiębiorstwie	334
17.3. Koszt kapitału obcego	335
17.3.1. Koszt kredytu bankowego	336
17.3.2. Koszt obligacji	338
17.4. Koszt kapitału własnego	339
17.4.1. Koszt akcji uprzywilejowanych	339
17.4.2. Koszt zysków zatrzymanych	341
17.4.3. Koszt nowej emisji akcji zwykłych	344
17.5. Średni ważony koszt kapitału	346
17.6. Krańcowy koszt kapitału	348
17.7. Struktura kapitałów przedsiębiorstwa — działanie dźwigni finansowej	350
17.8. Struktura kapitałów — działanie dźwigni połączonej	354
17.9. Model M.H. Millera i F. Modiglianego	355

Inwestycje finansowe przedsiębiorstwa

przedsiębiorstwa	360
18.1. Wycena obligacji	360
18.1.1. Wycena obligacji o stałym oprocentowaniu	360
18.1.2. Obliczanie stopy procentowej obligacji	364
18.1.3. Wycena obligacji zerokuponowych	366
18.1.4. Wycena obligacji o zmiennym oprocentowaniu	367
18.1.5. Krzywa dochodowości	370
18.1.6. Wartość punktu bazowego (BPV)	373
18.2. Wycena akcji	376
18.2.1. Wycena akcji uprzywilejowanych	377
18.2.2. Wycena akcji zwykłych	378
18.3. Wycena instrumentów pochodnych	385
18.3.1. Kontrakty terminowe futures	387
18.3.2. Kontrakty terminowe forward	388
18.3.3. Opcje	391
18.4. Kryteria oceny efektywności lokaty kapitału w inwestycje rzeczowe	392
18.4.1. Metody majątkowe	393
18.4.2. Metody porównań rynkowych	395
18.4.3. Metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych	398

19

Inwestycje rzeczowe 403

- 19.1. Istota i klasyfikacja inwestycji rzeczowych 403
- 19.2. Podstawowe czynniki wpływające na efektywność inwestycji rzeczowych 404
- 19.3. Szacowanie przepływów pieniężnych inwestycji 406
- 19.4. Metody oceny efektywności projektów inwestycyjnych 410
 - 19.4.1. Metody proste 410
 - 19.4.2. Metody dyskontowe 415
 - 19.4.3. Metody dyskontowe a przewidywana stopa reinwestycji ... 423

20

Inwestycje w kapitał obrotowy 426

- 20.1. Finansowanie kapitału obrotowego — cykl konwersji pieniądza 426
- 20.2. Strategia finansowania kapitału obrotowego 428
- 20.3. Źródła finansowania krótkoterminowego 429

21

Zarządzanie aktywami obrotowymi przedsiębiorstwa 434

- 21.1. Zarządzanie zapasami 434
- 21.2. Zarządzanie środkami pieniężnymi 440
- 21.3. Zarządzanie należnościami 448

22

Restrukturyzacja finansowa przedsiębiorstwa 453

- 22.1. Przesłanki restrukturyzacji 453
- 22.2. Cele restrukturyzacji 455
- 22.3. Metody restrukturyzacji 457
- 22.4. Skutki restrukturyzacji 458

23

Sprawozdanie finansowe jako źródło informacji finansowej przedsiębiorstwa 462

- 23.1. Ogólne zasady sporządzania sprawozdania finansowego według prawa bilansowego 462
- 23.2. Elementy sprawozdania finansowego 465

23.2.1. Bilans	468
23.2.2. Rachunek zysków i strat	480
23.2.3. Zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym	492
23.2.4. Rachunek przepływów pieniężnych	495
23.2.5. Informacja dodatkowa	502
23.3. Sporządzanie, zatwierdzanie, badanie i udostępnianie sprawozdania finansowego	504
23.4. Wykorzystanie sprawozdawczości finansowej do celów analitycznych	506
23.4.1. Wskaźniki płynności	508
23.4.2. Wskaźniki sprawności działania	511
23.4.3. Wskaźniki zadłużenia (wypłacalności)	514
23.4.4. Wskaźniki rentowności	519
Aneks	523
Tablica A.1. Wartość przyszła	524
Tablica A.2. Wartość bieżąca	528
Tablica A.3. Wartość przyszła płatności przy wpłatach z dołu	532
Tablica A.4. Wartość przyszła płatności przy wpłatach z góry	536
Tablica A.5. Wartość bieżąca płatności przy wpłatach z dołu	540
Tablica A.6. Wartość bieżąca płatności przy wpłatach z góry	543
Bibliografia	547
Wykaz aktów prawnych	555
Skorowidz	559

Książka, którą oddajemy do rąk Czytelników, to już trzecie, zmienione i poszerzone, wydanie popularnego podręcznika przeznaczonego dla studentów uczelni i wydziałów ekonomicznych. Jest to równocześnie monografia przydatna praktykom gospodarczym – specjalistom w zakresie finansów. W książce tej autorzy – pracownicy naukowcy Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie – zaprezentowali nową koncepcję ujęcia finansów przedsiębiorstwa, która zakłada mikroekonomiczne spojrzenie na finanse, czyli spojrzenie z punktu widzenia właściciela lub zarządcy przedsiębiorstwa.

Książka składa się z dwóch części.

Pierwsza część dotyczy teoretycznych i praktycznych podstaw funkcjonowania finansów przedsiębiorstwa. Omówiono w niej pojęcie oraz organizację finansów przedsiębiorstwa, przychody i koszty, problematykę efektywności gospodarczej i finansowej, zasilanie finansowe, majątek przedsiębiorstwa oraz źródła jego finansowania, rolę rynku finansowego, rozliczenia międzynarodowe, wpływ polityki fiskalnej i monetarnej na sytuację finansową przedsiębiorstwa, związek gospodarki finansowej przedsiębiorstwa z finansami publicznymi, wpływ harmonizacji podatków na działalność przedsiębiorstw w Unii Europejskiej oraz fuzje i przejęcia przedsiębiorstw.

W drugiej części książki przedstawiono tematykę strategii i taktyki finansowej, czasu oraz ryzyka w działalności przedsiębiorstwa, planowania finansowego, pozyskiwania kapitału, inwestycji finansowych i rzeczowych przedsiębiorstwa, zarządzania aktywami obrotowymi, restrukturyzacji finansowej oraz sprawozdania finansowego jako źródła informacji finansowej przedsiębiorstwa.